

A 19. század második felének orosz irodalma

Általános tendenciák

1. 19. század második felének orosz lírája

- Ny. Nyekraszov, *Az orosz másodrangú költők* (1850)
 - A versritmus és -stílus megújítása (a líra prozaizálása),
 - A hagyomány és a lírai tematika változása,
 - Próza és líra viszonya és arányai az irodalomban.
- Ny. Nyekraszov versei és poémái: *Vörösorrú fagy* (1863) *Ki él boldogan Oroszországban?* (1871–72)
Мороз Красный нос, Кому на Руси жить хорошо?
- A „tisza művészet” költészete: F. Tyutsev, A. Fet, A. Majkov, Ja. Polonszkij, A. K. Tolsztoj, N. Scserbina, L. Mej.
- A „nyolcvanasok”, a kései narogynik-költők pesszimizmusa: Sz. Nadszon, K. Szlucsevszkij, K. Fofanov

2. Az orosz drámai irodalom és színház fejlődése

- Osztrovszkij, *Kéz kezet mos* (1850), *Vihar* (1859), *Hópelyhecske* (1873), *Hozomány nélküli menyasszony* (1874, 1878). *Свои люди – сочтемся! Гроза, Снегурочка, Беспреданница*
- Osztrovszkij és a moszkvai Kisszínház.
- A verses történelmi dráma A. K. Tolsztoj
- A gogoli hagyomány folytatása – A. Szuho-Kobilin
- Csehov lírai komédiai és 19. századi előzményei (I. Turgenyev)
- L. Ny. Tolsztoj drámái: *A sötétség hatalma* (1886), *Élő holttest* (1900)

Власть тьмы, Живой труп

1840–80-as évek: az orosz próza fejlődési tendenciái

3. Az orosz klasszikus regény kora

- 1852 L. Tolsztoj, *Gyermekkor* → *Kamaszkor* (1854), *Ifjúság* (1857)
- 1856 I. Turgenyev, *Rugyin*
- 1859 I. Turgenyev, *Nemesi fészek*
A. Goncsarov, *Oblomov*
- 1860 I. Turgenyev, *A küszöbön*
- 1862 I. Turgenyev, *Apák és fiúk*
- 1863 N. Csernisevszkij, *Mit tegyünk?*
- 1864 F. Dosztojevszkij, *Feljegyzések az egérlyukból*
- 1866 F. Dosztojevszkij, *Bűn és bűnhődés*
- 1867 I. Turgenyev, *Füst*
A. Herzen, *Emlékek és elmélkedések (Былое и думы)*
- 1868 F. Dosztojevszkij, *A félkegyelmű*
- 1869 L. Tolsztoj, *Háború és béke*
I. Goncsarov, *Szakadék*
- 1870 M. Saltikov-Scsedrin, *Egy város története*
- 1872 F. Dosztojevszkij, *Ördögök*
- 1875 F. Dosztojevszkij, *A kamasz*
- 1877 I. Turgenyev, *Töretlen föld*
- 1878 L. Tolsztoj, *Anna Karenina*
- 1880 F. Dosztojevszkij, *Karamazov testvérek*
M. Saltikov-Scsedrin, *A Galavljov-család*
- 1884 A. Csehov első elbeszélés kötete
- 1899 L. Tolsztoj, *Feltámadás*

4. A kor prózájának néhány jellemzője

- A próza pszichologizmus – életrajziság és önéletrajziság
- Az Icherzählung („én-elbeszélés”) az 1850–60-as években.
- Hőstípusok váltásai:
„felesleges ember” – „új emberek” – nihilisták – kereső hős

- A nemzedékek konfliktusa mint regényszerkesztési elem
- Az 1870–1880-as évek regényeinek filozófiai problematikája és szimbolikája (a vasút, a vihar, az otthon, a család, stb.)
- Az 1880-as évek – a műfaji preferenciák megváltozása:
 - a narogynik-próza szociológiai-publicisztikai műfajai (karcolatok)
 - A kispróza előretörése
 - Csehov novelláinak újszerűsége
 - 1890-es évek novellaírói nemzedéke (I. Bunyin, A. Kuprin, M. Gorkij, L. Andrejev)

Az orosz irodalom új útjai az 1880-as évektől

- Az orosz modernizmus → az orosz költészet „ezüstkora”
- A „klasszikus” és a modernista irányzatok egymásmellettsége